

El palau dels Cervelló, Senyors de Vallespinosa, a Montblanc (ss XIV–XVI)

Jaume Felip Sánchez

*jaufelip@coft.cat

RESUM

S'identifica la possessió d'un antic palau pertanyent al gòtic civil situat a la plaça Major de Montblanc, des de la darrera del segle XIV fins al final del segle XVI, originàriament propietat de la família Cervelló, senyors del castell de Vallespinosa.

RESUMEN

Se identifica la posesión de un antiguo palacio perteneciente al gótico civil situado en la plaza Mayor de Montblanc como perteneciente a la familia Cervelló, señores del castillo de Vallespinosa (ss XIV y XV) y se siguen documentando los siguientes propietarios hasta finales del siglo XVI

ABSTRACT

The possession of an old civil Gothic palace located in the Plaça Major of Montblanc is identified as belonging to the Cervelló family, lords of the Vallespinosa castle (14th and 15th centuries) and the following owners are still documented until the end of the 16th century.

Paraules clau: gòtic civil, Montblanc, família Cervelló.

Palabras clave: gótico civil, Montblanc, familia Cervelló.

Keywords: civil gothic, Montblanc, Cervelló family.

Jaume Felip Sánchez, (Tarragona, 1960). Inicià els estudis universitaris el 1977 a la Facultat de Ciències Físiques de la Universitat de Barcelona, on estudià els cursos del primer cicle. Posteriorment cursà els estudis de Farmàcia a la mateixa Universitat, obtenint la llicenciatura amb grau l'any 1985. Ha cursat assignatures d'alguns cursos a la Facultat de Geografia i Història per la UNED. En els anys 1989-1997, fou membre numerari de l'Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV. Els anys 1987-1994 exercí de secretari del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà i de 1994-2003 ostentà la presidència d'aquesta institució, on actualment ocupa el càrrec de vocal. Asidu conferenciant, la seva bibliografia és extensa, sobretot en articles i llibres d'Història Medieval i Farmacèutica.

L'edifici

L'edifici que fou propietat dels Cervelló, senyors de Vallespinosa, és una mostra dels diversos palaus pertanyents al gòtic civil que han romàs a Montblanc. Situat a la plaça del Mercadal, ja a l'època medieval ens consta que tenia botigues a la planta baixa, accedint-s'hi per una magnífica escala (de la qual en resta la volta), que donava accés, des de la plaça, a una planta noble. Al mig del palau existí un pati central que a la planta noble estava perimetrat per una bella galeria d'arcs gòtics, seguint una estructura similar a la d'altres residències nobles medievals. La planta baixa conté molts arcs apuntats, alguns estructurals i d'altres de descàrrega. Durant el període medieval, aquest edifici tenia annexats altres immobles a l'altra banda del carrer de la Pobla d'en Guimrós, als quals s'hi accedia mitjançant una volta damunt del carrer que fou destruïda a la darrera del segle XIX. Tanmateix, recordem haver vist alguna fotografia, captada pocs anys abans del seu enderrocament, mostrant que aquesta volta posseïa, a la banda de ponent, un bonic finestral medieval.

Alguna part dels sostres encara conserven elements originals de fusta: a la planta baixa n'hi ha una part i l'altra l'hem vist a la planta noble, amb una estructura similar a l'existent al Palau del Consell Comarcal (de la família Conesa a la darrera de l'època medieval)¹. L'estructura del sostre de la planta noble és molt simple: els elements de suport principal els conformen unes bigues mestres (anomenades jàsseres), que de la paret llevantina a la ponentina, travessen perpendicularment la sala, suportades per uns permòdols de pedra. D'aquestes jàsseres només en queden dues, amb unes mides vistes i aproximades de 22 cm d'ample, 25 cm de gruix i uns 4 m de llargada. Unes bigues soleres de 1,5 m de llarg omplen la separació entre les jàsseres. A la paret meridional, l'element de suport el forma una sola biga solera, sostinguda als extrems per dos permòdols raconers i a l'interior per quatre petits permòdols de pedra. Una

Fig. 1. Planta baixa del palau dels Cervelló (s. XIV).

Fig. 2. Una vista de la planta baixa.

motllura com a escòcia fa el paper de tapajunts entre les bigues soleres i els permòdols. Carrega damunt d'aquesta estructura de suport un grup de biguetes de secció quadrada d'uns 6 cm d'aresta, col·locades longitudinalment. L'espai situat entre les biguetes i les bigues mestres i soleres l'omplen unes plaques o plaquetes sense decoració aparent (potser contenen policromia, però ara són totes brutes) que s'ajusten entre les biguetes amb l'ajuda d'un galze inclinat. Finalment, damunt de tot el conjunt descrit, hi reposen les posts, que constitueixen la coberta definitiva, fermament unides mitjançant uns tapajunts de secció quadrada.

La façana del davant fou reformada en diverses èpoques del segle XVIII: llegim a la planta superior dues inscripcions fetes damunt del guix que indiquen:

“ALS 15 DE MARS DE 1745”

que deuria ser la data i el moment d'una de les refor-

mes. A la darrera del segle XVIII es construí la porxada exterior davant les botigues²: aleshores els propietaris Ramon Foguet i Josep Montserrat, construïren aquests arcs amb unes dimensions de vint pams d'ample i seixanta-vuit de llarg. Quan les obres eren a mig fer, el boter Josep Barrot i el blanquer Josep Beliu presentaren el 1789 denúncia davant l'Intendent de Catalunya, argumentant que s'havia ocupat terreny públic sense haver pagat res i que els promotors de l'obra tenien relació directa amb les autoritats de l'ajuntament montblanquí (de fet eren parents del regidor primer i tercer). Es queixaven que *"la plaza queda angustiada en la que por ser cabeza de partido concurren mucha gente y se hazen dos mercados a la semana y dos ferias anuales"*. L'Intendent obligà a deturar les obres, però, un cop hauria vist la utilitat dels porxos en deuria donar permís per acabar l'obra, deixant-la tal com avui la podem veure.

Els Cervelló, senyors de Vallespinosa.

El castell de Vallespinosa era a mitjan segle XII senyoretjat pel llinatge dels Cervelló, del qual sembla que en compartiren el domini amb els Clariana. A mitjan segle XIII (1251) apareix dominant Vallespinosa un Berenguer de Vilafranca, passant-ne la possessió al noble Galceran de Vilafranca, que el regí entre els anys 1281 i 1302. Aquest Galceran cedí el castell en dot a la seva filla Brunissenda quan casà amb Guillem de Cervelló, també anomenat Bord de Cervelló, fill il·legítim de Guerau VII de Cervelló, senyor de Querol i Montagut i cap de la branca principal dels Cervelló³. Una altra branca dels Cervelló posseï la baronia de la Llacuna, Vilademàger i Pontils⁴.

Fill i hereu de Guillem de Cervelló, fou un Arnau de Cervelló. Ens consta que rebé el castell de Vallespinosa arran del seu casament amb la montblanquina Gueraldona Alanyà, malgrat que la seva mare encara en tenia l'usdefruit i no moriria fins una data propera al 1348. Arnau regí els seus dominis des del 1341 fins a la seva mort esdevinguda prop

del juny de 1364. El 1362 havia manat testament, nomenant hereu al seu fill Ramon Marc de Cervelló. Tanmateix, el 1365 qui dirigia els afers era un altre fill d'Arnau, anomenat també Arnau de Cervelló⁵.

Les estades d'Arnau de Cervelló i Alanyà a la cort hauries estat freqüents, de tal manera que casà el 1365 amb Violant de Palou, filla del conseller reial Guerau de Palou i d'una tal Constança, la qual fou dotada amb trenta mil sous, aportant-ne Arnau un escreix de vint mil sous. En la cerimònia d'entrega del dot foren presents Ramon Alemany de Cervelló, baró de Querol i Montagut, així com Guillem Ramon de Cervelló, baró de la Llacuna, les altres dues branques més principals de la família⁶. L'ascens d'Arnau a la cort reial continuà, esdevenint majordom i procurador general de la reina Violant de Bar, muller del rei Joan I. A la mort del rei Joan, pujà al tron el rei Martí, el qual aleshores es trobava lluitant a Sicília per defensar els drets de la corona en aquell regne, actuant la reina Maria com a lloctinent general del seu marit, envià l'agost del 1396 a Montblanc al nostre Arnau de Cervelló a fi de rebre en nom del General de Catalunya la possessió de la vila de Montblanc. La reina Maria de Luna s'havia vist obligada a penyorar la Vila per subvenir urgents despeses, però els montblanquins no volgueren obrir les portes de la muralla a dit noble Arnau de Cervelló i la reina envià una carta de protesta per mans dels nobles Francesc Alanyà i del veguer Huguet de Muntergull, dirigida als cònsols i autoritats municipals de Montblanc, als quals reprenia per la seva actitud. El cert era que els muníceps defensaven, un cop més, la inseparabilitat de la nostra Vila de la Corona i del comtat de Barcelona, rebel·lant-se a les accions de la reina que no havia consultat per a res als montblanquins⁷.

Del matrimoni d'Arnau amb Violant de Palou n'hagueren dos fills: Lluís i Violant. El 1372 Pere III li concedí llicència per emancipar al seu fill Lluís, permís que fou renovat el 1378. Morta la seva primera muller Arnau tornà a casar-se el 1382 amb una tal Elionor, muller que figura amb el seu fill Lluís en la creació

d'un censal o deute. Lluís de Cervelló també hauria freqüentat la cort, ja que sabem que actuà com ambaixador destinat en algun assumpte important a Nàpols. Malauradament, Lluís morí el 1405, obligant a Arnau de Cervelló a nomenar hereva dels seus béns a la reina Violant⁸.

Arnau de Cervelló viuria tres anys més que el seu fill, però el final de la seva vida seria ben amarg i penós, plagat de deutes i de problemes. Un nombrós grup de creditors demanà al rei Martí l'execució de l'herència i la graduació dels que tenien més dret a cobrar els seus deutes, nomenant liquidadors a Guillem Pere Buçot i Vicenç Pedriça. A la vista del problema que comportava l'herència, la reina Violant hi renuncià, transferint-la a Guerau Alemany de Cervelló i de Queralt, governador de Catalunya entre 1405 i 1415. Per afegir més salsa a l'assumpte, Violant de Cervelló, la filla que restava viva d'Arnau reclamà l'herència de la seva mare Violant de Palou, morta *ab intestato*, i, per tant, reclamava els 50.000 sous del dot de la seva mare. Però la pressió dels creditors obligà a vendre la baronia que fou comprada precisament per Violant de Cervelló i el seu marit Guillem d'Armengol pel preu de 84.000 sous⁹.

Però el palau montblanquí no fou venut en aquell moment. Els problemes judicials haurien retardat la seva transmissió. Un document de la cancelleria reial ens informa que el notari barceloní Francesc Bernat protocol·litzà la venda del castell de Vallespinosa, feta per Joan Prats, curador nomenat de l'heretat i béns del noble Arnau de Cervelló, difunt i senyor del castell de Vallespinosa, dins de la vegueria de Montblanc, afegint que aquella venda es féu per l'assignació feta per Guillem Pere Buçot, Vicenç Pedriça, doctor en lleis, i Francesc Mullers, licenciat en lleis, ciutadans de Barcelona, aleshores jutges o comissaris assignats per la cúria reial per a graduar i col·locar els creditors d'aquella herència i béns del difunt Arnau de Cervelló. Foren ells mateixos els que vengueren a Tomàs Blanch, botiguer i veí de la vila de Montblanc i a Caterina, la seva muller, "tota aquella casa des dels

fonaments fins al cel, amb botiga o botigues situades al costat de la casa que dit noble Arnau de Cervelló en altre temps mentre vivia posseïa per propi i lliure i franc alou a dita vila de Montblanc, al lloc anomenat "lo mercadal", pel preu de cent-cinquanta lliures de moneda ternal barcelonesa, segons constava a l'acta notarial de venda feta al terme del castell de Cervelló, parròquia de Sant Vicenç dels Horts, prop del Llobregat, vegueria de Barcelona, en data de 8 de gener de 1437.

A la vista dels problemes que aquella herència havia provocat, el mateix comprador Tomàs Blanch s'acostà a la cancelleria de la reina Maria, muller del rei Alfons IV i governadora general en absència del seu marit, a fi que es posés el decret reial al document de venda i s'hi col·loqués per mans de l'escrivà i notari reial Jaume Oliver el segell reial, a fi d'evitar qualsevol altre problema posterior a la venda, firma que s'efectuà a Barcelona el 22 d'agost del 1446¹⁰.

Tomàs Blanch

Aquest personatge s'atesta com a hostaler, botiguer o especier, és a dir apotecari i venedor d'espècies. El 1445 ens consta que a l'edifici hi havia establert un hostel¹¹. Però Blanch no el deuria gaudir gaire perquè ja feia un temps que tenia problemes econòmics: el 1440 va haver de vendre¹² per quaranta florins un hort gran situat davant de l'antic portal de Daviu (actualment conegut com a Portal de Bové) que havia heretat en part del seu pare Francesc Blanch¹³ a fi de fer front al pagament avançat de l'arrendament de l'impost del pa o de la farina.

Sembla que, com a conseqüència dels problemes de solvència, en algun moment indeterminat situat abans del 1457 Tomàs Blanch hauria venut l'antic palau, reinstal·lant el seu hostel a la plaça de Sant Miquel, pel qual en pagava un cens de vuit sous i un diner a la Comunitat de Preveres de Montblanc. Així veiem anotada la seva partida:

“... fa en Thomàs Blanch e Caterina, muler sua, de censal mort a VIII de iuliol, pague·s sobre l’ostal de la plaça de Sent Miquel...”¹⁴

Els notaris Pere Sabater i Pere Desclergues

Una nota del capbreu de la Comunitat de Preveres, escrit el 1494, ens informa que la casa passà a ser propietat d’un notari anomenat Pere Sabater i després fou traspassada al notari Pere Desclergue. L’anotació descriu així l’immoble:

“...alberch que ha demunt lo mercadal, que fonch d’en Pere Sabater, notari, affronta ab los carrés que van de la plaça a casa de mossèn Francesc Alanyà, e ab en Somalada e ab mossèn Johan Fuster, juriste...” (pagava cens de 2 sous a novembre)¹⁵.

La casa dels hereus de Francesc Somalada és descrita així:

“los hereus d’en Francesc Somalada fan de cens per una casa que tenen en la plaça maior, affronta ab mossèn Johan Fuster, juriste, e ab en Pere Desclergue, ut supra” (pagava cens de 6 sous a novembre)¹⁶.

La casa de Francesc Alanyà que esmenta el document és el palau que equivocadament s’ha anomenat “Palau reial”. En realitat aquest palau pertanyia a la família Alanyà i a la darrereria del segle XV o l’inici del XVI passà, per via de matrimoni, a la família Llordat. Els carrers que menaven a aquesta casa de Francesc Alanyà són els actuals carrers de Vilanova del Mercadal i de la Pobra d’en Guimrós. Per tant, aquest alberc de Pere Desclergue seria l’antic palau dels Cervelló.

Els hereus d’en Blet i Arnau Capdevila

A mitjan segle XVI, la casa s’hauria separat en dues parts més o menys iguals i, per tant, també es dividiren el cens que pagaven a la Comunitat de Preveres, que era de dos sous a liquidar durant el mes de novembre: les dues partides del capbreu s’anoten així:

“Lo hereu d’en Blet, part de la casa té de mísser

Desclergues, afronta ab el mateix, ab lo carrer qui va a la cas d’en Sahuch, ab Arnau Capdevila, pagès, qui té part de dita casa que fonch partida entre los dos, ço és, del dit Capdevila y del dit Blet, partiren lo cens que feia tota plegada dos sous”

“Arnau Capdevila, l’altra part de la casa afronta ab los carés, ab dit pobil”¹⁷.

Com podem veure, el propietari continuava essent un Desclergues i els censataris, els Blet i Arnau Capdevila, deurien ser-ne els llogaters.

Vicenç Blet, corder, i Jeroni Capdevila.

En el capbreu¹⁸ de la mateixa Comunitat de Preveres de Montblanc (1590-1593) veurem els descendents d’aquells propietaris que hem trobat a mitjan segle XVI confessant el pagament del cens, amb una descripció de les finques una mica més acurada:

“Vicenç Blet, corder de la vila de Montblanc... confessa ... a cens de sis sous per Tots Sants... una casa situada dins la present vila de Montblanc a la plaça Major, afrontada a un costat amb la casa de Jaume Cervera, apotecari, d’altre costat amb el carrer de Vilanova del Mercadal, a l’altre amb la plaça Major i a la banda del darrere amb un altra casa de dit confessant censada de la Comunitat de Preveres.

Vicenç Blet també confessa “... a cens de dotze diners a Tots Sants ... una altra casa que en altre temps fou de Galceran Dezclergues, al darrera i costat de l’abans expressada casa del mateix confessant situada a la present vila al carrer de Vilanova del Mercadal, afrontada a un costat amb Jaume Cervera, al darrere part amb la casa de Pere Capdevila i part amb Joan Torroella i davant amb el carrer de Vilanova del Mercadal i d’altra banda amb la casa de dit confessant censada de la Comunitat de Preveres...” (9 octubre 1590) (fol 46r-v).

“Jeroni Capdevila, pagès de la vila de Montblanc, ... confessa... a cens de dotze diners pagadors anualment a la festa de Tots Sants... d’una casa situada dins la present vila de Montblanc, al carrer dit de

Vilanova del Mercadal, afrontada a un costat amb la casa de Vicenç Blet, censada de dita Comunitat, a l'altre costat amb la casa de Joan Torroella i a l'altra banda amb el carrer que va a la plaça de Don Dimes de Llordat i al costat davanter amb el carrer de Vilanova del Mercadal..." (6 gener 1591), (fol. 82r).

Del segle XVIII a l'actualitat

La situació d'aquestes cases i botigues a tocar del mercadal, a causa de l'elevat interès comercial, deuria provocar el canvi de mans amb molta freqüència. De fet, el 1731 ens trobem que la casa principal (finca urbana núm. 143 segons el cadastre) i una botiga annexa eren propietat del pagès hisendat Josep Foguet (era el tretzè contibuent del cadastre montblanquí, amb una contribució de 258r i 13d), vivenda que era catalogada de primera categoria. La vivenda i botiga veïnes eren del pagès Josep Montserrat.¹⁹

Ja hem dit abans que el 1789 els propietaris Ramon Foguet i Josep Montserrat, volgueren construir un porxo al davanter de la casa i com resultaren denunciats davant l'Intendent de Catalunya.

Des del punt de vista dels censataris a la Comunitat de Preveres de Montblanc,²⁰ trobem aquestes anotacions:

"Josep Foguet i Olivart, esparter de la vila de Valls, ...capbreva ... als nou dias del mes de febrer de l'any mil set-cents noranta-y-un ... aquella casa situada dins la present Vila de Montblanch y en lo carrer de Vilanova del Mercadal que antes treia porta a la Plassa major, com la altra part la posehesca Ramon Anton Foguet y altre part que posseheix a carta de gràcia Ortenci Puig, la part emperó que de present se capbreva afronta a solixent ab dit carrer, a migdia ab la cassa e dit Ortenci Puig, a ponent ab Ramon Anton Foguet y a tremuntana ab lo mateix Foguet, que és la altre part que posseheix de dita casa. La qual tota junta se té per dita Reverent Comunitat y Preberes baix

domini y alou de aquella a cens de sis sous, pagadors tots anys lo dia de Tots Sants, del qual cens paga dit confessant dos sous y sis diners, Ramon Anton Foguet per la part que poseheix de dita casa, tres sous, y los restants sis diners Ortenci Puig per un seller que posseheix que també era part de la mateixa casa; emperò està en elecció de la dita Reverent Comunitat lo demanar tot lo dit cens a qualsevol de ells per estar simul et insolidum obligats y ser antes una mateixa casa. Y ab tot dret directe, lluhisme, firma, fàdiga, empara y altre qualsevol ple dret y directa señoria. Y li especta al dit confessant no sols com a hereu universal de la difunta Antònia Foguet y Olivart, mare sua, si també en virtut de la donació universal que li féu Josepha Olivart y Garcia, sa avia, ab acte en poder de Pau Thomàs, notari de la present vila als divuit de abril del any mil set-cents noranta-tres. A la dita Antònia Foguet y Olivart mare sua li espectava en virtut de la donació universal que li feren Joseph Olivart y la dita Josepha Olivart y Garcia sos pares en los capítols matrimonals etre ella y Armengol Foguet fets y firmats, rebuts en poder de Rafel Ribes, notari de la present vila als quatre de juny de l'any mil set-cents setanta-y-un; y al dit Joseph Olivart li especta per sos títols continguts en la confessió per ell feta en poder de Ignasi Buñol, notari públich de la mateixa vila als . quinse de octubre del any mil set-cents cinquanta-quatre..." (fol 75v-76r).

La casa principal o palau seria la que consta com a propietat de Ramon (*sic* per Josep) Anton Foguet. En una altra partida llegim:

"Lo Dr. Macià Mestre, vehí de la vila de Montblanch... capbreva ... 3 de juny de 1800 ... tota aquella casa situada dins la present vila y al carré dit de Vilanova del Mercadal que affronta a solixent ab dit carré, a migdia ab Hortenci Puix, a ponent ab Joseph Anton Foguet y a tremuntana ab lo mateix Josep Anton Foguet que antes era part de la mateixa casa que de present se capbreva. La qual se té per dita Reverent Comunitat de Preberes y baix domini y alou de aquella a cens junt ab la part que posseheix

Fig. 3. Galeria d'arcs gòtics de la planta noble.

Fig. 4. Detall d'un capitell d'un arc gòtic de la galeria.

Fig. 6. Entexinat de la planta noble del palau.

Fig. 5. Habitació del segle XVIII.

dit Foguet de 2 sous pagadors tots anys lo die de Tots Sants del qual cens paga dit confessant 2 sous 6 diners; y dels restants 3 sous 6 diners, paga lo expressat Joseph Anton Foguet 3 sous y Hortenci Puix los restants 6 diners per un seller que posseheix, que antes també era part de la mateixa cas, emperò està en elecció de la Reverent Comunitat y ab tot dret; y li especta, ço és, part per revenda li-n féu Hortenci Puix ab acte en poder meu als 17 de setembre de 1799. Al dit Hortenci Puix li espectava per venda a carta de gràcia lí'n feren Joan y Paula Folch y Olivart, conjuges de la present ab acte en poder de Salvador Buñol, notari, als 24 de desembre de 1792. A la dita Paula Folch y Olivart li espectava per donació li-n féu Josepha Olivart, mare sua, en los capítols matrimonials entre ella y lo dit Joan Folch fets y firmats rebuts en poder de Joseph Segura, notari de la present vila. Y fou capbrevada tota la casa junta per Joseph Olivart, negociant de la present vila, marit de dita Josepha Olivart en poder de Ignasi Buñol, notari de la mateixa vila als 15 de octubre de 1754. Y part per ver venda li-n féu Joseph Foguet y Olivart, esparter de la vila de Valls, en nom propi y en lo de procurador de Josepha Olivart y Garcia, sa avia, ab acte en poder de Pau Thomàs, notari de dita present vila als 23 abril de 1799. Al dit Joseph Foguet y Olivart li espectava per los títols continguts en poder meu als 13 de mars de 1794..." (fol 78r-v).

"Hortenci Puix, pagès de Montblanc, ...capbreva... tota aquella casa scita dins la present vila y al carré de Vilanova del Mercadal, ..." (fol. 78v) (queda inacabada).

Tot sembla indicar que la propietat de la casa durant el segon quart del segle XVIII fou del pagès hisendat Ramon Josep Foguet casat amb Úrsula Boquer vers 1740, que deuria deixar l'herència al seu fill, el també pagès hisendat Josep Foguet,²¹ (també anomenat Josep Anton Foguet, visqué a la segona meitat del segle XVIII), casat amb Maria Guasch, deixant en darrer terme la propietat a la seva filla Ramona Foguet Guasch, la qual casà amb Anton

Mestre i Alba (fill del batxiller en dret Francisco Anton Mestre i de la Senyora. Josepa Lauretana Alba, filla del notari Jeroni Alba)²². Aquesta, Ramona Foguet Guasch, en morir el 1849 a l'edat de 80 anys²³, deixà en el seu testament (regirat el 24 de febrer del 1847 davant del prevere i notari Josep Pomés) hereu al seu fill Magí Mestre i Foguet, Però aquest Magí i la seva germana Josepa moriren sense hereus, passant la propietat de la casa a Ramona Mestre i Foguet, germana d'aquests, a la qual s'inscriví i formalitzà al Registre de la Propietat el 26 de juliol del 1865, donant-li a la finca el número d'inscripció 379.

El 28 de març de 1875 morí Ramona Mestre i Foguet deixant hereva a la seva ànima i a Nostre Senyor, per la qual cosa Joan Vilà i Foguet i Mercè Avià i Foguet demanaren la inscripció al seu nom de la finca en qualitat de marmessors de la difunta. El 12 de desembre de 1885 el notari Jaume Ramon Vidales protocol·litzà la venda feta pel matrimoni Joan Vilà i Mercè Avià, com a marmessors de la difunta Ramona Mestre, a favor de Mari Carme Tomàs i Pi que adquirí l'immoble. Aquesta Mari Carme Tomàs morí el 9 de setembre de 1894, deixant hereu al seu testament (atorgat el 12 d'agost de 1894 davant el notari Mariano Guadalupe Albinyana) al seu fill Josep Pedrol i Tomàs. Josep Pedrol i Tomàs morí el 15 d'octubre de 1919 i deixà la casa en herència al seu fill Mario Pedrol Bellvé, veí de Montblanc. A causa d'una hipoteca existent sobre la casa, el referit Marius Pedrol es veié obligat a vendre la casa a Domingo Roca Gabarró el 9 de novembre del 1923, davant del notari Josep Balucés Simó. De la casa en segregaren el 21 de juny de 1924 una part amb botiga, amb pis i golfa, que passà a nom del matrimoni Lluís Viñas i Rosa Sanahuja.

El 5 de setembre del 1957 morí Domingo Roca Gabarró, deixant hereva a la seva filla Maria Roca Bergadà, casada amb Fèlix Vives Poblet. Maria Roca Bergadà morí el 9 de novembre de 1986, deixant hereva a la seva filla Maria Vives Roca, en qui resta actualment la propietat de la casa aquí estudiada²⁴.

Notes

- 1.- FELIP, Jaume, "L'actual seu del Consell Comarcal de la Conca de Barberà a Montblanc: palau medieval construït per la família Marçal" a *Aplec de Treballs* núm. 20, C. d'E. de la C. de Barberà, Montblanc, 2002, pp. 33-50.
- 2.- GRAU, JMJ "El creixement urbà de Montblanc a finals del segle XVIII", *Espitllera. Revista montblanquina*, 100 (1995), p. 55.
- 3.- En fa un relat ben documentat CARBONELL, Marià a "Els barons de Vallespinosa", dins *Vallespinosa i el seu patrimoni monumental i artístic conservat (segles XII-XVIII)*, Ed. Diputació de Tarragona, Tarragona 2002, p 21-69, utilitzant bàsicament els pergamins registats per JM MADURELL i MARIMÓN, al *Índice Cronológico Alfabético*, editat pel Col·legi de Notaris entre els anys 1950 i 1959 en tres volums.
- 4.- En fa un estudi aprofundit MORELLÓ, Jordi a *Municipis sota la senyoria dels creditors de censals. La gestió del deute públic a la baronia de la Llacuna (segle XV)*, Fundació Noguera, Barcelona 2008, especialment des de la p 35 a p 106.
- 5.- CARBONELL, M. obra citada p 24-25.
- 6.- CARBONELL, M. obra citada, p 26.
- 7.- Museu Arxiu de Montblanc, ara dipositats a l'Arxiu Comarcal de Montblanc, pergamins i cartes reials, sense classificar. Hem transcrit el contingut a l'Apèndix, doc. 1.
- 8.- CARBONELL, M. obra citada, p 26.
- 9.- Ibídem, p 26-27.
- 10.- Arxiu Reial de Barcelona, Cancelleria de la reina Maria, Reg. 3144, fol. 128r
- 11.-AHNM, Clero, Bernardos, Pergamins, carpeta 2647, pergami 1.
- 12.-Museu Arxiu ara a l'Arxiu Comarcal de Montblanc, document en pergami signat pel notari Antoni Pere, en data 22 d'abril de 1440 pel qual Tomàs Blanch, hostaler, Caterina la seva muller, Joana filla d'ambdós i muller de Francesc Capella, apotecari, junt a les altres filles del matrimoni Caterina i Elionor fan venda al rector de Montblanc, Pere Cervera, d'un hort que posseeixen davant del portal de Daviu, pel preu de 40 florins per pagar l'import de l'arrendament de l'impost de la farina. En un altre document es comprometen a garantir al comprador davant qualsevol problema legal originat per dita venda, escrit pel mateix notari en la mateixa data. Un tercer document en la mateixa data i del mateix notari fa d'apoca o rebut de la quantitat de quaranta florins.
- 13.- documents del Museu Arxiu ara a l'Arxiu Comarcal de Montblanc: el primer d'ells autoritzat pel notari Francesc Cistelló el 13 de setembre de 1377 contenia l'establiment que Pere Riber, beneficiat de la capella de Sant Jaume, instituïda a l'església de Sant Miquel, féu a Francesc Blanch d'una part d'aquell hort, amb cens d'un sou i una entrada de vint sous barcelonesos; un segon document (SIG -007) extés pel notari Pere de Vilanova el 4 d'abril de 1415 contenia l'establiment fet pels còsols de Montblanc Ramon Fluvià, Gaspar Pelegrí i Joan Torner a Tomàs Blanch, apotecari de Montblanc, d'un pati davant de la muralla i portal de Daviu, pel qual pagà onze sous al bosser Arnau Alanyà i compromentent-se a pagar a les despeses ordinàries de la vila per un valor de quaranta sous.
- 14.- Arxiu Parroquial de Montblanc, ara a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, capbreu de la Comunitat de Preveres (1457-1460), fol. 27r.
- 15.- Arxiu Parroquial de Montblanc, ara a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, capbreu de la Comunitat de Preveres III, 1494, fol 16v (anotació 90), pagava un cens de dos sous al mes de novembre.
- 16.- Ibídem, anotació 91, pagava un cens de sis sous al mes de novembre.
- 17.-Arxiu Parroquial de Montblanc, ara a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona, capbreu de la Comunitat de Preveres de 1560, fol. 80v-81r.
- 18.- Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà (ACCB). Notaria de Montblanc, signatura 3276.1. El capbreu (1590-1593) fou autènticat pel notari montblanquí Nicolau Gavaldà. En feren un estudi dels confessants PUIG, Roser i GRAU, J.M a "Un capbreu de la comunitat de preveres de Montblanc de final del segle XVI (1590-1593)" a *Podall* núm. 1, (2011), p 51-57.
- 19.-PORTA, J.M, *La Vila de Montblanc en el segon quart del segle XVIII. Economia, urbanisme i societat segons la documentació cadastral*, Barcelona 1986, Apèndix II.1 i II.2.
- 20.-Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà (ACCB). Notaria de Montblanc, signatura núm. 8, l.1.8, notari Salvador Alba i Molins, (1791-1806).
- 21.-Arxiu Arxidiocesà de Tarragona, Fons Parroquial de Montblanc, Reg. 21 (1734-1755), caps 6, fol. 110r-v. Josep Foguet fou batejat el 9 de juny del 1742.
- 22.-Arxiu Arxidiocesà de Tarragona, Fons Parroquial de Montblanc, Reg. 16 (1756-1771), caps 5, fol. 143. Batejat el 10 de desembre de 1763.
- 23.-Raimunda Foguet era filla de Josep Foguet, pagès, i de Maria Guasch; el seu avi era Ramon Anton Foguet, pagès; Raimunda Foguet i Boqué era tia de Raimunda. Nasqué el 7 de desembre del 1767. Arxiu Arxidiocesà de Tarragona, Fons Parroquial de Montblanc, Reg. 16 (1756-1771), caps 5, fol. 244.
- 24.-Registre de la Propietat de Montblanc, volum 66, fol. 155 i ss, volum 1162 fol 135, anotacions de la finca registral núm. 379.

APÈNDIX DOCUMENTAL

1

1396, agost, 25, Barcelona

La reina Maria de Luna, lloctinent general del seu marit Martí I, encomana a Francesc Alanyà i del veguer Huguet de Montergull, donar possessió de la vila de Montblanc, al General de Catalunya, representat pel noble Arnau de Cervelló.

O: Museu Arxiu de Montblanc, ara dipositats a l'Arxiu Comarcal de Montblanc, pergamins i cartes reials, sense classificar.

A: còpia registral a l'Arxiu Reial de Barcelona, Cancelleria, Reg. 2344, fol 89v.

Maria, per la gràcia de Déu reyna d'Aragó, de València, de Mallorca, de Sardènia e de Còrcega e comtessa de Barchinona, de Rosselló e de Cerdenya, lochtinent general del molt alt senyor en Martí, per aquella mateixa gràcia rey d'Aragó, de València, de Mallorca, de Sardènia e de Còrcega e comte de Barchinona, de Rosselló e de Cerdenya damunt dits, marit e senyor nostre molt car, absent e stant en lo regne de Sicília. Als amats e feels nostres mossèn Francesch Alanyà e n'Uguet de Muntergull, donzell veguer de Muntblanch, salut e dilecció. Bé sabets com nós vos havíem comanat e manat que liurassets possessió de la vila de Muntblanch e d'alguns altres lochs al noble e amat nostre mossèn Arnau de Cervelló, lo qual ere anat aquí per reebre la dita possessió en nom dels deputats del General de Cathalunya, als quals nós havem enpenyorada la dita vila e ls dits altres lochs per soccòrrer iverçosament a alguns affers molt urgents e necessaris concernents no poch la honor del dit senyor e lo bé avenir de tot son regne [la qual] possessió no li havets curada liurar ans donants loch al mal e sinistre propòsit que ls cònsols de la dita vila han sobre açò, havets permés e dada paciència que l dit mossèn Arnau no és pogut entrar en aquella, ans fort vituperosament e quaix per manera d'avalot e de resistència per los dits cònsols e altres de la dita vila li són stades tancades les portes ne vos ni ells havets permés que en Pere Rahedor, lo qual nós per aquesta raó havem aquí tramés vos haia poguda explicar certa creença per nós [a ell sobre] açò comanada de que vosaltres los dits cònsols e tots altres participants en açò sots dignes de gran punició. Per què reprenent-vos fortment de les dites coses com redunden en gran menyspreu del dit senyor e inextimable turbació dels dits seus affers a vosaltres e als dits cònsols e a tots altres habitants de la dita vila dehim e manam expressament e de certa sciència per la fe e naturalesa a què sots e sou tenguts al dit senyor que tantost vista la present liurets plenerament la dita possessió al dit mossèn Arnau en nom dels dits diputats, tota contradicció cessant. E guardats-vos que vosaltres ne los dits cònsols no metats en açò lagui algú. Enaltra manera vos e ells haiats per cert que nós farem tals enantaments contra vosaltres e ells e béns vostres e lurs que serà a vosaltres e a ells càstich e als altres exempli. E sobre la presentació a vosaltres fahedora estarem a relació del portador d'aquella qui en nostra cancelleria ha jurat de fer la dita relació verdadera. Dada en Barchinona a XXV dies del mes d'agost en l'any de la Nativitat de nostre Senyor M CCC XC VI; Bernardus Michaelis

In curie primo

Volta sobre el carrer Guimrós que comunicava el Palau dels Cervelló amb altres habitacions, avui en dia desaparegut (Arxiu Ramon Requesens Queralt. Foto cedida Maties Solé Maseras).